

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/204906,Karol-Nawrocki-Wschodnia-flanka-Europy-od-stuleci.html>

28.02.2026, 03:43

Karol Nawrocki: Wschodnia flanka Europy – od stuleci

Polska to dziś kluczowy kraj wschodniej flanki NATO, obrońca wschodnich granic Unii Europejskiej i miejsce schronienia dla setek tysięcy Ukraińców, którzy uciekli przed rosyjską agresją. Nie pierwszy raz w naszych dziejach jesteśmy tarczą Europy – pisze dr Karol Nawrocki, prezes Instytutu Pamięci Narodowej dla portalu wszystkoconajwazniejsze.pl.

15.08.2025

Zródło: wszystkoconajwazniejsze.pl

Poniżej publikujemy tekst prezesa IPN dr. Karola Nawrockiego w jęz. polskim, angielskim, hiszpańskim, francuskim, włoskim, ukraińskim i rosyjskim

Karol Nawrocki, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej

Wschodnia flanka Europy – od stuleci

Polska to dziś kluczowy kraj wschodniej flanki NATO, obrońca wschodnich granic Unii Europejskiej i miejsce schronienia dla setek tysięcy Ukraińców, którzy uciekli przed rosyjską agresją. Nie pierwszy raz w naszych dziejach jesteśmy tarczą Europy.

Z hukiem silników na prawy brzeg Wisły wyjechały francuskie czołgi Leclerc i amerykańskie Abrams w polskich barwach. W tym miejscu – nieopodal wsi Korzeniewo – rzeka jest szeroka na ponad trzysta metrów, ale samobieżne mosty pontonowe znakomicie spełniły swoje zadanie. Po przeprawie nie było czasu na odpoczynek. Żołnierze mieli do pokonania jeszcze kilkaset kilometrów.

W tej widowiskowej scenerii akredytowani dziennikarze i zaproszeni politycy mogli oglądać w marcu tego roku ćwiczenia Dragon-24, będące częścią największych manewrów wojskowych NATO od czasów zimnej wojny. Przez dwa i pół tygodnia 20 tysięcy żołnierzy z Polski, USA, Francji, Wielkiej Brytanii, Niemiec i innych krajów trenowało współdziałanie na lądzie, morzu, w powietrzu i cyberprzestrzeni. „Ćwiczenia Dragon-24 pokazują naszą gotowość do obrony terytorium Sojuszu Północnoatlantyckiego” – mówił obserwujący je Prezydent RP Andrzej Duda.

„Wschodni front NATO musi się trzymać razem w obliczu napaści Putina na Ukrainę” – nie ma wątpliwości emerytowany amerykański generał Philip M. Breedlove, były naczelny dowódca sił Sojuszu w Europie. W tej układance kluczowa – z racji położenia i potencjału – jest Polska. Nie pierwszy raz w historii.

Przedmurze Zachodu

W głośnej książce *Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego* z 1996 roku amerykański politolog Samuel Huntington wyróżnił dziewięć współczesnych cywilizacji. W Europie wyraźnie dominują dwie: zachodnia, zbudowana na chrześcijaństwie katolickim, a później także protestanckim, i prawosławna, której ośrodkiem jest dziś Rosja.

Rzut oka na mapę pokazuje, że Polska należy do państw Zachodu najbardziej wysuniętych na wschód. Przez wieki stała niejako na straży zachodniego świata – i często płaciła za to wysoką cenę.

W XIII wieku rozbite ziemie polskie trzykrotnie doświadczyły najazdów mongolskich, skutkujących grabieżami, stratami demograficznymi – i utrudniającymi zjednoczenie państwa. Okres między XV a XVIII wiekiem przyniósł z kolei kilka wojen Polski z Imperium Osmańskim i wspierającymi go Tatarami. Nasz kraj bywał wówczas nazywany przedmurzem chrześcijaństwa, bo broniąc własnych granic, działał na rzecz bezpieczeństwa całej chrześcijańskiej Europy. Dobitnie pokazała to odsiecz wiedeńska 1683 roku. Połączone wojska polsko-cesarskie pod dowództwem króla Jana III Sobieskiego rozbiły potężną armię turecką oblegającą Wiedeń. „Przybyliśmy, zobaczyliśmy i Bóg zwyciężył” – zameldował papieżowi Innocentemu XI Sobieski. Po tej klęsce Imperium Osmańskie już się nie podniosło i było odtąd w defensywie.

Zyskiwała tymczasem na znaczeniu Rosja, zwłaszcza od czasu panowania Piotra I (1682-1725). Polska długo potrafiła stawiać czoła nowemu zagrożeniu ze wschodu. Świadczą o tym chociażby zwycięstwa pod Orszą (1514 r.), Kłuszynem (1610 r.) czy w czasie kilkuletnich zmagania Stefana Batorego z Iwanem Groźnym (1577-1582). Wiek XVIII to już jednak potężny kryzys Rzeczypospolitej. Carska Rosja zdołała najpierw uzależnić od siebie Polskę, a następnie – wspólnie z Prusami i Austrią – doprowadzić do jej rozbiorów i całkowitego wymazania z mapy Europy.

Tak oto upadło państwo, które – na tle sąsiednich monarchii absolutnych – jawi się jako dalece demokratyczne: z królem wybieranym przez szlachtę w wolnej elekcji, sejmikami ziemskimi i długą tradycją tolerancji, umożliwiającą pokojowe współistnienie Polaków, Litwinów, Rusinów, a także Żydów, Niemców, Ormian, Tatarów i przedstawicieli innych nacji. Unikatowa konstytucja z

1791 roku przez wszystkie przypadki odmienia wolność. Pojawiają się tam „wolność osobista”, „wolność obywatelska”, ale też choćby wolność „wszelkich obrządków i religii”.

Rosyjski imperializm

Finalny rozbiór Polski w 1795 roku zapoczątkował – z punktu widzenia jej mieszkańców – długoletnią niewolę. Dla Polaków, którzy znaleźli się pod panowaniem carów, symbolami tego zniewolenia stały się krwawo tłumione powstania, rusyfikacja i wywózki na Syberię.

Śmierć w 1796 r. Katarzyny II – współsprawczyni wszystkich trzech rozbiorów Polski – nie zatrzymała rosyjskiej ekspansji terytorialnej. Przeciwnie, w XIX wieku państwo carów podporządkowało sobie między innymi Finlandię, Besarabię (pokrywającą się w dużej części z dzisiejszą Mołdawią) i ziemie zakaukaskie. Rosyjskie apetyty sięgały jednak znacznie dalej. Tak zwany plan Sazonowa, ogłoszony po wybuchu I wojny światowej, zakładał aneksję Prus Wschodnich i Galicji Wschodniej. Późniejsze żądania sięgnęły nawet Konstantynopola.

Bolszewicy, którzy w 1917 roku sięgnęli po władzę w Rosji w wyniku krwawej rewolucji październikowej, oficjalnie głosili szczytne hasło samostanowienia narodów. W rzeczywistości imperializm carski zastąpili jeszcze gorszym, bo niosącym terror, zniszczenie i zniewolenie na nieznanej wcześniej skalę.

Włodzimierzowi Leninowi i jego towarzyszom marzyło się rozlanie czerwonej rewolucji na Niemcy, a na kierunku południowo-wschodnim – aż do Włoch. Przeszkodą na tej drodze była jednak Polska, która po I wojnie światowej odbudowywała państwowość po długiej niewoli. „Przez trupa białej Polski prowadzi droga ku ogólnoświatowej poźodze. [...] Na Zachód!” – pisał więc w lipcu 1920 roku, w rozkazie do swych żołnierzy, Michaił Tuchaczewski, dowódca bolszewickiego Frontu Zachodniego.

O bezpieczną Europę

Zwycięstwo Wojska Polskiego nad bolszewikami w Bitwie Warszawskiej 1920 roku – którą lord Edgar Vincent D'Abernon nazwał osiemnastą decydującą bitwą w dziejach świata – ocaliło nie tylko dopiero co odrodzoną Polskę, lecz także środkową Europę.

Nie wszystkim narodom dane było wówczas uzyskać niepodległość. Władze ukraińskie przed bolszewikami schroniły się w naszej ojczyźnie. Pamiątkowa tablica na ścianie przed hotelem Bristol w Tarnowie przypomina od ponad roku: „Budynek ten był w latach 1920–1922 siedzibą sojuszników Polski: Rady Republiki, Rządu oraz atamana głównego Sił Zbrojnych Ukraińskiej Republiki Ludowej Symona Petlury”. Brat atamana, Ołeksandr, służył później w Wojsku Polskim jako oficer kontraktowy. Podobne kontrakty otrzymało wielu wojskowych ukraińskich i gruzińskich.

W międzywojennej Rzeczypospolitej silny był ruch prometejski, wspierający aspiracje niepodległościowe społeczeństw podbitych przez Rosję Sowiecką w latach 1918–1921. „Dopóki liczne narody pozostaną w jarzmie rosyjskim, dopóty nie możemy patrzeć w przyszłość ze spokojem” – mówił marszałek Józef Piłsudski, jeden z ojców niepodległości Polski po I wojnie światowej.

Diabelski pakt Adolfa Hitlera i Józefa Stalina z sierpnia 1939 roku przyniósł jednak Europie hekatombę gorszą niż ta z lat 1914–1918. Związek Sowiecki szybko przystąpił do jego realizacji.

Najpierw, we wrześniu 1939 roku, wspólnie z Rzeszą Niemiecką napadł na Polskę i zagarnął połowę jej terytorium. W ciągu kolejnego roku odebrał Finlandii Przesmyk Karelski, Rumunii – Besarabię i północną Bukowinę, a Litwę, Łotwę i Estonię zajął w całości. U schyłku II wojny światowej Armia Czerwona doszła aż do Łaby. Znaczna część Europy Środkowo-Wschodniej na kilkadziesiąt lat znalazła się w sowieckiej strefie wpływów.

Upadek systemu komunistycznego pozwolił na nowo wybić się na wolność narodom ujarzmionym przez ZSRS. Ale rosyjski imperializm odradza się w postsowieckiej postaci. W tej sytuacji Wojsko Polskie, wzmocnione dzięki zakupom sprzętu z ostatnich lat, stanowi fundament wschodniej flanki NATO. Wspiera też Straż Graniczną w ochronie wschodniej granicy Unii Europejskiej przed atakami hybrydowymi z Rosji i Białorusi. Brytyjski „The Observer” już kilka lat temu zauważył: „Polska stoi na straży Zachodu przeciwko Rosji. Znowu”. Dziś te słowa są jeszcze bardziej aktualne.

Karol Nawrocki

* * *

Karol Nawrocki, President of the National Remembrance Institute

Once again, we are Europe's shield

Today, Poland is a key country on NATO's eastern flank, a defender of the EU's eastern borders and a haven for hundreds of thousands of Ukrainians who have fled Russian aggression.

The sound of roaring engines filled the air as the French Leclerc and American Abrams tanks painted in Polish colours rolled on the right bank of the Vistula. Near the village of Korzeniewo, the river is more than three hundred metres wide, but the self-propelled pontoon bridges did their job perfectly. There was no time to rest after the crossing – the soldiers still had several hundred kilometres to go.

This stunning location provided the backdrop for the Dragon-24 exercise in March, where accredited journalists and invited politicians witnessed NATO's largest military manoeuvres since the Cold War. For two and a half weeks, 20,000 soldiers from Poland, the US, the UK, France, Germany and other countries trained in cooperation on land, sea, air and in cyberspace. “The Dragon-24 exercises demonstrate our readiness to defend the North Atlantic Alliance's territory,” said Polish President Andrzej Duda, who observed the manoeuvres.

US General Philip M. Breedlove, former supreme commander of the Alliance's forces in Europe, has no doubt that ‘in the face of Putin's invasion of Ukraine, NATO's eastern front must remain united.’ Poland's location and potential make it vital in this regard. And not for the first time.

The bulwark of the West

In his celebrated book *The Clash of Civilisations and the Remaking of World Order*, published in 1996, the American political scientist Samuel Huntington identified nine modern civilisations. In Europe, two are clearly dominant: Western civilisation, founded on Catholic and later Protestant Christianity, and Orthodox civilisation, with Russia as its current centre.

A glance at the map shows that among western countries, Poland is the most easterly. It has been something of a guardian of the Western world for centuries – and has often paid a high price for

it.

In the 13th century, Poland's fragmented territories faced three Mongol invasions, which brought plunder and demographic loss, hindering the country's unification. The 15th to 18th centuries saw a series of wars between Poland and the Ottoman Empire along with their Tartar allies. During that period, our country was sometimes called the bulwark of Christianity because in defending its own borders, it also protected the security of the entire Christian Europe. This was clearly demonstrated in the 1683 Battle of Vienna. The armies of Poland and the Holy Roman Empire, under the joint command of King Jan III Sobieski, crushed the mighty Turkish army besieging Vienna. "We came, we saw, and God conquered," Sobieski reported to Pope Innocent XI. The Ottoman Empire did not rise again after this defeat and was henceforth on the defensive.

Meanwhile, Russia was growing in prominence, especially during the reign of Peter I (1682-1725). For a long time, Poland was able to withstand the new threat from the east. The victories at Orsha (1514), Klushino (1610), and during Stefan Batory's extended struggle with Ivan the Terrible (1577-1582) serve as evidence of this. The 18th century, however, brought a massive crisis for the Polish-Lithuanian Commonwealth. Tsarist Russia first managed to subjugate Poland and then, together with Prussia and Austria, partitioned it and wiped it off the map of Europe.

Gone was a state that appeared highly democratic compared to neighbouring absolute monarchies, with a king chosen by the nobility in free elections, *sejmiki* (local parliament sessions) and a long tradition of tolerance that allowed Poles, Lithuanians, Ruthenians, as well as Jews, Germans, Armenians, Tatars and representatives of other nations, to live together in peace. One of its kind, the constitution of 1791 was highly focused on various aspects of freedom. It mentioned 'personal freedom', 'civic freedom', freedom for 'all rites and religions' and many others.

Russian imperialism

The final partition of Poland in 1795 started what its inhabitants viewed as a long period of enslavement. For the Poles who fell under the tsars' rule, this enslavement took the form of bloodily suppressed uprisings, Russification and deportation to Siberia.

The death in 1796 of Catherine II - co-architect of all three partitions of Poland - did not stop Russian territorial expansion. On the contrary, in the 19th century, the tsarist state subjugated, among others, Finland, Bessarabia (which overlapped with much of present-day Moldova) and the Transcaucasian lands. But Russian appetites went much further. The so-called Sazonov Plan, proclaimed after the outbreak of the First World War, envisaged the annexation of East Prussia and Eastern Galicia. Russia's later aspirations stretched even to Constantinople.

The Bolsheviks, who seized power in Russia in 1917 as a result of the bloody October Revolution, officially proclaimed the noble creed of self-determination for nations. In reality, though, they have replaced tsarist imperialism with an even more horrific one, bringing terror, destruction and enslavement on an unprecedented scale.

Vladimir Lenin and his comrades dreamt of extending the Red Revolution to Germany and as far south-east as Italy. But Poland, which had been rebuilding its statehood after a long captivity that ended after the First World War, stood in their way. "Over the corpse of white Poland lies the road to global conflagration. [...] To the West!" wrote Mikhail Tukhachevsky, commander of the

Bolshevik Western Front, in an order to his soldiers in July 1920.

For a safe Europe

The Polish army's victory over the Bolsheviks at the Battle of Warsaw in 1920 - dubbed the eighteenth decisive battle in world history by Lord Edgar Vincent D'Abernon - saved not only a reborn Poland but also Central Europe.

Sadly, not all nations gained independence at that time. Ukrainian authorities fleeing from the Bolsheviks found refuge in our country. For over a year now, a commemorative plaque on the wall in front of the Bristol Hotel in Tarnow reminds us that: "In 1920-1922, this building was the seat of Poland's allies: the Council of the Republic, the Government and the Supreme Ataman of the Armed Forces of the Ukrainian People's Republic, Symon Petliura." The ataman's brother, Oleksandr, later served in the Polish Army as a contract officer. Many Ukrainian and Georgian servicemen received similar contracts.

The Promethean movement, which supported the independence aspirations of the peoples conquered by Soviet Russia between 1918 and 1921, was strong in the interwar Polish Republic. 'As long as many nations are enslaved by Russia, we cannot look calmly into the future,' said Marshal Jozef Pilsudski, one of the fathers of Polish independence after the First World War.

But the malicious pact formed by Adolf Hitler and Joseph Stalin in August 1939 unleashed upon Europe a disaster that surpassed even the horrors of 1914-1918. The Soviet Union wasted no time in implementing the provisions of the pact. First, in September 1939, together with the German Reich, it invaded Poland and seized half of its territory. The following year, the Soviets took the Karelian Isthmus from Finland, Bessarabia and northern Bukovina from Romania, and all of Lithuania, Latvia and Estonia. By the end of the Second World War, the Red Army had advanced all the way to the Elbe. Much of Central and Eastern Europe fell under the Soviet sphere of influence for several decades.

The collapse of the communist system allowed nations subjugated by the USSR to break free again. But Russian imperialism is now re-emerging in a post-Soviet form. In these circumstances, the Polish Army, strengthened by equipment purchases in recent years, is the foundation of NATO's eastern flank. It also supports the Border Guard in protecting the European Union's eastern border against hybrid attacks from Russia and Belarus. A few years ago, the British *Observer* noted that 'Poland stands up for the West against Russia - again.' This is even more true today.

Karol Nawrocki

* * *

Karol Nawrocki, Presidente del Instituto de la Memoria Nacional
No es la primera vez en nuestra historia que somos el
escudo de Europa

En la actualidad, Polonia es un país clave en el flanco oriental de la OTAN, defensor de las fronteras orientales de la UE y lugar de refugio para cientos de miles de ucranianos que han huido de la agresión rusa.

Con un rugido de motores, los tanques Leclerc franceses y Abrams estadounidenses con los colores polacos salieron a la orilla derecha del Vístula. En este lugar, cerca del pueblo de Korzeniewo, el río tiene más de trescientos metros de ancho, pero los puentes anfibios autopropulsados cumplieron su función a la perfección. Tras atravesar el río, no hubo tiempo para descansar. Los soldados aún tenían que recorrer varios cientos de kilómetros.

En este espectacular escenario, los periodistas acreditados y los políticos invitados pudieron presenciar en marzo de este año los ejercicios Dragon-24, que forman parte de las mayores maniobras militares de la OTAN desde la Guerra Fría. Durante dos semanas y media, 20 000 soldados de Polonia, Estados Unidos, Francia, Reino Unido, Alemania y otros países se entrenaron para trabajar juntos en tierra, mar, aire y ciberespacio. “Los ejercicios Dragon-24 muestran nuestra disposición a defender el territorio de la Alianza del Atlántico Norte” - declaraba Andrzej Duda, presidente de la República de Polonia, durante la observación de las maniobras.

“El frente oriental de la OTAN debe permanecer unido ante la embestida de Putin contra Ucrania” - afirmaba sin sombra de duda el general retirado estadounidense Philip M. Breedlove, excomandante supremo de las fuerzas de la Alianza en Europa. En este rompecabezas, Polonia es clave, por su ubicación y su potencial. No es la primera vez en la historia que esto sucede.

El baluarte de Occidente

En su célebre libro de 1996 *El choque de civilizaciones y la reconfiguración del orden mundial*, el politólogo estadounidense Samuel Huntington distinguía entre nueve civilizaciones modernas. En Europa claramente dominan dos de ellas: la occidental, construida sobre el cristianismo católico y más tarde también sobre el protestantismo, y la ortodoxa, de la que Rusia es hoy el punto central.

Un vistazo al mapa muestra que Polonia es uno de los países de Occidente con la posición más oriental. A lo largo de los siglos, ha sido, por así decirlo, el guardián del mundo occidental, y a menudo ha pagado un alto precio por ello.

En el siglo XIII, las fragmentadas tierras polacas sufrieron tres veces las invasiones mongolas, que provocaron saqueos y pérdidas demográficas y dificultaron la unificación del Estado. A su vez, el período comprendido entre los siglos XV y XVIII trajo consigo varias guerras entre Polonia y el Imperio Otomano y los tártaros que lo apoyaban. En aquella época, en ocasiones se hacía referencia a nuestro país como el baluarte de la cristiandad porque, al defender sus propias fronteras, actuaba en beneficio de la seguridad de toda la Europa cristiana. Esto quedó claramente demostrado en el auxilio a Viena en 1683. El ejército de Polonia, combinado con el del Sacro Imperio Romano Germánico, bajo el mando del rey Juan III Sobieski aplastó al poderoso ejército turco que asediaba Viena. “Vinimos, vimos y Dios venció” - anunció Sobieski al papa Inocencio XI. Tras esta derrota, el Imperio Otomano no se recuperó y a partir de entonces se mantuvo a la defensiva.

Rusia, mientras tanto, ganaba poder, sobre todo desde el reinado de Pedro I (1682-1725). Polonia supo hacer frente durante mucho tiempo a la nueva amenaza procedente de oriente. Prueba de ello son, por ejemplo, las victorias en Orsha (1514), Kluszyño (1610) o durante las luchas que duraron varios años entre Esteban Báthory e Iván el Terrible (1577-1582). El siglo XVIII, sin embargo, supuso una enorme crisis para la República. La Rusia zarista consiguió primero que Polonia dependiera de ella y después, junto con Prusia y Austria, que Polonia fuera dividida y

borrada completamente del mapa de Europa.

Así se derrumbó un Estado que, comparado con las monarquías absolutas vecinas, se presentaba como una lejana democracia: con un rey elegido por la nobleza en elecciones libres, asambleas regionales y una larga tradición de tolerancia, que permitía la coexistencia pacífica entre polacos, lituanos, rutenos, así como judíos, alemanes, armenios, tártaros y representantes de otras naciones. La constitución de 1791, la primera en Europa, conjuga la libertad para todos los casos. En ella aparecen la “libertad personal”, la “libertad civil”, pero también, por ejemplo, la libertad para “todos los ritos y religiones”.

El imperialismo ruso

La partición definitiva de Polonia en 1795 inició, desde el punto de vista de sus habitantes, un largo período de esclavitud. Para los polacos que se encontraban bajo el dominio de los zares, los levantamientos sangrientamente reprimidos, la rusificación y la deportación a Siberia se convirtieron en símbolos de esta esclavitud.

La muerte en 1796 de Catalina II, partícipe en las tres particiones sufridas por Polonia, no detuvo la expansión territorial rusa. Al contrario, en el siglo XIX, el Estado de los zares subyugó, entre otros países, Finlandia, Besarabia (que se superpone a gran parte de la actual Moldavia) y los territorios transcaucásicos. Sin embargo, el apetito ruso no cesó y quería llegar mucho más lejos. El llamado Plan Sazónov, anunciado tras el estallido de la Primera Guerra Mundial, implicaba la anexión de Prusia Oriental y Galitzia Oriental. Las demandas posteriores se extendieron incluso a Constantinopla.

Los bolcheviques, que tomaron el poder en Rusia en 1917 como resultado de la sangrienta Revolución de Octubre, proclamaron oficialmente el noble lema de la autodeterminación de los pueblos. De hecho, sustituyeron el imperialismo zarista por otro aún peor, ya que este trajo el terror, la destrucción y la esclavitud a una escala desconocida hasta entonces.

Vladimir Lenin y sus camaradas soñaban con extender la revolución roja a Alemania y, dirigiéndose hacia el sur de occidente, hasta Italia. Sin embargo, Polonia era un obstáculo en este camino, un país que estaba reconstruyendo su condición de Estado tras un largo período de ausencia de libertad después de la Primera Guerra Mundial. “A través del cadáver de la Polonia blanca se abre el camino a una conflagración mundial. [...] ¡Hacia Occidente!” - Así escribió Mijaíl Tujachevski, comandante del Frente Occidental bolchevique, una orden dirigida a sus tropas en julio de 1920.

Por una Europa segura

La victoria del ejército polaco sobre los bolcheviques en la batalla de Varsovia de 1920, que lord Edgar Vincent D’Abernon calificó como la decimoctava batalla decisiva en la historia del mundo, no solo salvó a la recientemente renacida Polonia, sino también a Europa central.

No todas las naciones obtuvieron la independencia en aquel momento. Las autoridades ucranianas se refugiaron en nuestra patria de los bolcheviques. En la placa conmemorativa que se encuentra en una pared frente al hotel Bristol de Tarnów se recuerda desde hace más de un año: “Este edificio fue el cuartel general de los aliados de Polonia entre 1920 y 1922: Consejo de la República, el Gobierno y el atamán en jefe de las Fuerzas Armadas de la República Popular Ucraniana Simon Petliura” El hermano del atamán, Ołeksandr, sirvió más tarde en el ejército

polaco como oficial contratado. Varios militares ucranianos y georgianos firmaron contratos similares.

El movimiento del prometeísmo fue poderoso en la República de entreguerras, y apoyaba las aspiraciones independentistas de las sociedades conquistadas por la Rusia soviética entre 1918 y 1921. “Mientras numerosas naciones sigan bajo el yugo ruso, no podremos mirar al futuro con tranquilidad” – declaró el mariscal Józef Piłsudski, uno de los padres de la independencia de Polonia tras la Primera Guerra Mundial.

Sin embargo, el pacto diabólico de Adolf Hitler y Iósif Stalin en agosto de 1939 trajo a Europa una hecatombe peor que la de 1914-1918. La Unión Soviética se apresuró a ejecutarla. Primero, en septiembre de 1939, junto con el Reich alemán, invadió Polonia y se apoderó de la mitad de su territorio. Durante el año siguiente, recuperó el istmo de Carelia de Finlandia, Rumanía – Besarabia y el norte de Bucovina, y ocupó Lituania, Letonia y Estonia en su totalidad. Al final de la Segunda Guerra Mundial, el Ejército Rojo había llegado hasta el Elba. Gran parte de Europa Central y Oriental permaneció en la esfera de influencia soviética durante varias décadas.

El colapso del sistema comunista permitió a las naciones subyugadas por la URSS obtener de nuevo la libertad. Pero el imperialismo ruso está resurgiendo en su forma postsoviética. En esta situación, el Ejército polaco, reforzado por las adquisiciones de material de los últimos años, constituye el fundamento del flanco oriental de la OTAN. También apoya a la Guardia de Fronteras en la protección de la frontera oriental de la Unión Europea contra los ataques híbridos de Rusia y Bielorrusia. El diario británico The Observer señalaba hace unos años: “Polonia defiende a Occidente frente a Rusia. Otra vez”. Hoy, estas palabras son aún más pertinentes.

Karol Nawrocki

* * *

Karol Nawrocki, Président de l'Institut de la mémoire nationale de Pologne Le flanc oriental de l'Europe – depuis des siècles

La Pologne est aujourd'hui le pays clé du flanc oriental de l'OTAN, défenseur des frontières orientales de l'Union européenne et le refuge de centaines de milliers d'Ukrainiens fuyant l'agression russe. Ce n'est pas la première fois de l'histoire que nous sommes le bouclier de l'Europe.

Au rugissement de leurs moteurs, des chars français Leclerc et américains Abrams aux couleurs polonaises ont foncé sur la rive droite de la Vistule. À cet emplacement – près du village de Korzeniewo – le fleuve a une largeur de plus de trois cents mètres, mais les ponts flottants automoteurs ont parfaitement rempli leur fonction. Le temps n'était pourtant pas au repos : après la traversée, les soldats devaient encore parcourir plusieurs centaines de kilomètres.

Dans ce décor spectaculaire, en mars dernier, les journalistes accrédités et les hommes politiques invités ont pu observer les exercices Dragon-24 dans le cadre des plus grandes manœuvres militaires de l'OTAN depuis la fin de la guerre froide. Pendant deux semaines et demie, 20 000 soldats venus de Pologne, des États-Unis, de France, de Grande-Bretagne,

d'Allemagne et d'autres pays se sont entraînés à la coopération sur terre, sur mer, dans les airs et dans le cyberspace. « Les exercices Dragon-24 montrent notre volonté de défendre le territoire de l'Alliance de l'Atlantique Nord », a déclaré le président de la République de Pologne, Andrzej Duda, assistant à l'événement.

« Le front oriental de l'OTAN doit rester uni face à l'agression de Poutine contre l'Ukraine », assure le général américain à la retraite Philip M. Breedlove, ancien commandant suprême des forces de l'Alliance en Europe. La Pologne – en raison de sa situation géographique et de son potentiel – a un rôle clé à jouer. Et ce n'est pas la première fois dans l'histoire.

Rempart de l'Occident

Dans son célèbre essai *Le Choc des civilisations* (1996), le politologue américain Samuel Huntington distinguait neuf civilisations modernes. Deux dominent clairement en Europe : civilisation occidentale, construite sur le christianisme catholique et plus tard également sur le christianisme protestant, et civilisation orthodoxe, dont le centre est aujourd'hui la Russie.

Un coup d'œil sur la carte suffit pour se rendre à l'évidence que la Pologne fait partie des pays occidentaux situés les plus à l'est. Pendant des siècles, elle fut comme gardienne du monde occidental – et en a souvent payé le prix fort.

Au XIIIe siècle, les terres polonaises fragmentées ont connu à trois reprises des invasions mongoles, entraînant des pillages et des pertes démographiques – et rendant difficile l'unification du pays. La période entre le XVe et le XVIIIe siècle fut marquée par plusieurs guerres entre la Pologne et l'Empire ottoman et les Tatars qui le soutenaient. À cette époque, notre pays était appelé le rempart du christianisme, car en défendant ses propres frontières, il œuvrait pour la sécurité de toute l'Europe chrétienne, ce qu'a clairement démontré la bataille de Vienne en 1683 pendant laquelle les troupes polono-impériales sous le commandement du roi Jean III Sobieski ont vaincu la puissante armée turque assiégeant Vienne. « Nous vîmes, nous vîmes, Dieu triompha », rapportait Sobieski au pape Innocent XI. L'Empire ottoman ne s'est jamais remis de cette défaite et s'est désormais retrouvé sur la défensive.

Entre temps, la Russie gagnait en poids, notamment avec le règne de Pierre Ier (1682-1725). La Pologne a pu faire face pendant longtemps à cette nouvelle menace venue de l'Est dont témoignent les batailles victorieuses d'Orsha (1514), de Kłuszyn (1610) ou tout la période de luttes entre Étienne Batory et Ivan le Terrible (1577-1582). Le XVIIIe siècle a néanmoins marqué une crise majeure pour la Pologne. La Russie tsariste a d'abord réussi à se la soumettre, puis – avec la Prusse et l'Autriche – elle a conduit à sa partition entraînant son effacement de la carte de l'Europe.

C'est ainsi que s'est effondré un État qui – comparé aux monarchies absolues voisines – apparaissait très démocratique : avec un roi élu par la noblesse lors d'élections libres, des assemblées locales et une longue tradition de tolérance, permettant la coexistence pacifique des Polonais, Litوانيens, Ruthènes, ainsi que Juifs, Allemands, Arméniens, Tatars et représentants d'autres nations. La Constitution sans précédent de 1791 avait le seul mot d'ordre : liberté. « Liberté personnelle », « liberté civile », liberté de tous les rites et religions ».

Impérialisme russe

Le démembrement définitif de la Pologne en 1795 a initié – du point de vue de ses populations –

un esclavage de longue durée. Pour les Polonais qui se sont retrouvés sous le règne des tsars, les symboles de cet asservissement sont devenues les soulèvements, réprimés dans le sang, la russification et les déportations vers la Sibérie.

La mort en 1796 de Catherine II - co-auteure des trois partages de la Pologne - n'a pas arrêté l'expansion de la Russie. Au contraire, au XIXe siècle, l'État tsariste a soumis, entre autres, la Finlande, la Bessarabie (qui chevauche largement l'actuelle Moldavie) et les terres transcaucasiennes. Mais les appétits russes sont allés bien plus loin. Le plan Sazonov, annoncé après le déclenchement de la Première Guerre mondiale, prévoyait l'annexion de la Prusse orientale et de la Galicie orientale. Des revendications ultérieures ont même visé Constantinople.

Les bolcheviks, arrivés au pouvoir en Russie en 1917 à la suite de la sanglante Révolution d'Octobre, ont officiellement proclamé le noble slogan de l'autodétermination des nations. En réalité, ils ont remplacé l'impérialisme tsariste par un impérialisme encore pire, avec son lot de terreur, de destructions et d'asservissement, et ceci à une échelle jusqu'alors inconnue.

Vladimir Lénine et ses camarades rêvaient d'étendre la Révolution rouge en Allemagne et, plus au sud-est, jusqu'en Italie. Cependant, la Pologne constituait un obstacle sur cette voie, qui, après la Première Guerre mondiale, reconstruisait son État après une longue captivité. « La route vers une conflagration mondiale passe par le cadavre de la Pologne blanche. [...] À l'ouest! » - a écrit Mikhaïl Toukhatchevski, commandant du front occidental bolchevique, dans un ordre adressé à ses soldats en juillet 1920.

Pour une Europe sûre

La victoire de l'armée polonaise sur les bolcheviks lors de la bataille de Varsovie en 1920 - que Lord Edgar Vincent D'Abernon a qualifiée de dix-huitième bataille décisive de l'histoire de l'humanité - a sauvé non seulement la Pologne qui venait de renaître, mais aussi l'Europe centrale.

Toutes les nations n'ont pas pu accéder à l'indépendance à cette époque. C'est dans notre pays que se sont réfugiées les autorités ukrainiennes fuyant les bolcheviks. Depuis plus d'un an, une plaque commémorative accrochée au mur de l'hôtel Bristol à Tarnów rappelle : « Dans les années 1920-1922, ce bâtiment était le siège des alliés de la Pologne : le Conseil de la République, le Gouvernement et l'ataman des forces armées de la République populaire ukrainienne, Symon Petlioura. » Son frère, Oleksandr, a servi plus tard dans l'armée polonaise en tant qu'officier contractuel. Des contrats similaires furent proposés à de nombreux militaires ukrainiens et géorgiens.

Dans la République de Pologne de l'entre-deux-guerres, le mouvement prométhéen était fort, soutenant les aspirations d'indépendance des sociétés conquises par la Russie soviétique en 1918-1921. « Tant que de nombreuses nations resteront sous le joug russe, nous ne pourrons pas envisager l'avenir en paix », déclarait le maréchal Józef Piłsudski, l'un des pères de l'indépendance de la Pologne après la Première Guerre mondiale.

Cependant, le pacte diabolique entre Adolf Hitler et Joseph Staline d'août 1939 a provoqué en Europe une hécatombe pire que celle de 1914-1918. L'Union soviétique a rapidement commencé à le mettre en œuvre. Premièrement, en septembre 1939, aux côtés du Reich allemand, il a attaqué la Pologne et pour s'emparer de la moitié de son territoire. L'année suivante, il a pris l'isthme de Carélie à la Finlande, la Bessarabie et le nord de la Bucovine à la Roumanie, et

occupé entièrement la Lituanie, la Lettonie et l'Estonie. À la fin de la Seconde Guerre mondiale, l'Armée rouge a atteint l'Elbe. Pour plusieurs décennies, une grande partie de l'Europe centrale et orientale s'est retrouvée dans la sphère d'influence soviétique.

La chute du système communiste a permis aux nations soumises par l'URSS de retrouver leur liberté. Consciente que l'impérialisme russe renaît sous sa forme post-soviétique, l'armée polonaise, renforcée, ces dernières années, grâce aux achats d'équipements, constitue la base du flanc oriental de l'OTAN. Elle soutient également les gardes-frontières dans la protection de la frontière orientale de l'Union européenne contre les attaques hybrides de la Russie et de la Biélorussie. Il y a déjà quelques années, le journal britannique The Observer notait : « La Pologne protège l'Occident contre la Russie. Une fois de plus ». Aujourd'hui, ces mots sont encore plus pertinents.

Karol Nawrocki

* * *

Karol Nawrocki, Presidente dell'Istituto della Memoria Nazionale Non è la prima volta nella nostra storia che siamo lo scudo dell'Europa

Oggi la Polonia è un Paese chiave sul fianco orientale della NATO, un difensore dei confini orientali dell'UE e un luogo di rifugio per centinaia di migliaia di ucraini fuggiti dall'aggressione russa.

Con un rombo di motori, i carri armati francesi Leclerc e americani Abrams, ornati di colori polacchi, sono usciti sulla riva destra della Vistola. In questo punto, vicino al villaggio di Korzeniewo, il fiume è largo più di trecento metri, ma gli M3 Amphibious Rig hanno fatto un ottimo lavoro. Dopo la traversata, non c'era tempo per riposare. I soldati avevano ancora diverse centinaia di chilometri da percorrere.

In questa spettacolare cornice, i giornalisti accreditati e i politici invitati hanno potuto assistere all'esercitazione Dragon-24 del marzo di quest'anno, parte delle più grandi manovre militari della NATO dai tempi della Guerra Fredda. Per due settimane e mezzo, 20.000 soldati provenienti da Polonia, Stati Uniti, Francia, Regno Unito, Germania e altri Paesi si sono addestrati a lavorare insieme su terra, mare, aria e nel cyberspazio. "L'esercitazione Dragon-24 dimostra la nostra disponibilità a difendere il territorio dell'Alleanza Atlantica" - ha commentato il presidente polacco Andrzej Duda, mentre la stava osservando.

"Il fronte orientale della NATO deve rimanere unito di fronte all'assalto di Putin all'Ucraina", non ha dubbi il generale statunitense in pensione Philip M. Breedlove, ex comandante supremo delle forze dell'Alleanza in Europa. In questo puzzle, la Polonia è fondamentale, in virtù della sua posizione e del suo potenziale. Non è la prima volta nella storia.

Il baluardo dell'Occidente

Nel suo acclamato libro del 1996 *Lo scontro delle civiltà e il nuovo ordine mondiale*, il politologo americano Samuel Huntington ha distinto nove civiltà moderne. L'Europa è chiaramente

dominata da due: quella occidentale, costruita sul cristianesimo cattolico e poi protestante, e quella ortodossa, di cui la Russia è oggi il centro.

Uno sguardo alla mappa mostra che la Polonia è uno dei Paesi più orientali dell'Occidente. Nel corso dei secoli, si è eretta, per così dire, a guardiana del mondo occidentale - e spesso ha pagato un prezzo elevato per questo.

Nel XIII secolo, le frammentate terre polacche subirono tre invasioni mongole, che causarono saccheggi e perdite demografiche e resero difficile l'unione dello Stato. Il periodo tra il XV e il XVIII secolo, a sua volta, portò diverse guerre tra la Polonia e l'Impero Ottomano e i Turchi che lo sostenevano. All'epoca, il nostro Paese veniva talvolta definito il baluardo della cristianità perché, difendendo i propri confini, agiva per la sicurezza dell'intera Europa cristiana. Ciò fu chiaramente dimostrato in occasione dei soccorsi a Vienna nel 1683. Un esercito combinato polacco e imperiale al comando del re Jan III Sobieski annientò il potente esercito turco che assediava Vienna. "Siamo venuti, abbiamo veduto e Dio ha vinto", riferì Sobieski a Papa Innocenzo XI. Dopo questa sconfitta, l'Impero Ottomano non si riprese e si trovò d'ora in poi sulla difensiva.

La Russia, nel frattempo, stava guadagnando terreno, soprattutto a partire dal regno di Pietro I (1682-1725). La Polonia fu a lungo in grado di affrontare la nuova minaccia proveniente da est. Lo dimostrano, ad esempio, le vittorie a Orsha (1514), a Klushyn (1610) o durante la lotta pluriennale tra Stefan Batory e Ivan il Terribile (1577-1582). Il XVIII secolo, tuttavia, rappresentò già una grave crisi per la Repubblica. La Russia zarista riuscì prima a rendere la Polonia dipendente da se stessa e poi, insieme a Prussia e Austria, a far sì che la Polonia venisse spartita e completamente cancellata dalla mappa dell'Europa.

Crollò così uno Stato che, rispetto alle monarchie assolute vicine, appariva altamente democratico: con un re eletto dalla nobiltà in libere elezioni, assemblee regionali e una lunga tradizione di tolleranza, che consentiva la convivenza pacifica tra polacchi, lituani, ruteni, ma anche ebrei, tedeschi, armeni, tartari e rappresentanti di altre nazioni. La Costituzione unica del 1791 coniuga la libertà in tutti i casi. Vi compaiono "libertà personale", "libertà civile", ma anche, ad esempio, la libertà di "tutti i riti e le religioni".

Imperialismo russo

La spartizione definitiva della Polonia nel 1795 diede inizio - dal punto di vista dei suoi abitanti - a un lungo periodo di schiavitù. Per i polacchi che si trovarono sotto il dominio degli zar, i simboli di questa schiavitù divennero rivolte represses nel sangue, russificazione e deportazione in Siberia.

La morte nel 1796 di Caterina II - complice di tutte e tre le spartizioni della Polonia - non fermò l'espansione territoriale russa. Al contrario, nel XIX secolo lo Stato degli zar assoggettò, tra l'altro, la Finlandia, la Bessarabia (che si sovrapponeva a gran parte dell'odierna Moldavia) e le terre transcaucasiche. Gli appetiti russi, tuttavia, andarono ben oltre. Il cosiddetto Piano Sazonov, annunciato dopo lo scoppio della Prima guerra mondiale, prevedeva l'annessione della Prussia orientale e della Galizia orientale. In seguito le richieste si spinsero fino a Costantinopoli.

I bolscevichi, saliti al potere in Russia nel 1917 a seguito della sanguinosa Rivoluzione d'Ottobre, proclamarono ufficialmente il nobile slogan dell'autodeterminazione dei popoli. Di fatto, sostituirono l'imperialismo zarista con uno ancora peggiore, che portò terrore, distruzione e

schiavitù su una scala prima sconosciuta.

Vladimir Lenin e i suoi compagni sognavano di riversare la Rivoluzione Rossa in Germania e, a sud-est, fino all'Italia. Un ostacolo su questo percorso era tuttavia rappresentato dalla Polonia, che stava ricostruendo il proprio Stato dopo la lunga prigionia seguita alla Prima guerra mondiale. "La via della conflagrazione mondiale passa sul cadavere della Polonia Bianca. [...] In marcia verso l'Occidente!" - così scriveva Michajl Tuchačevskij, comandante del fronte occidentale bolscevico, in un ordine ai suoi soldati nel luglio 1920.

Per un'Europa sicura

La vittoria dell'esercito polacco sui bolscevichi nella battaglia di Varsavia del 1920 - che Lord Edgar Vincent D'Abernon definì la diciottesima battaglia decisiva nella storia del mondo - salvò non solo la rinata Polonia, ma anche l'Europa centrale.

Non a tutte le nazioni fu concessa l'indipendenza all'epoca. Le autorità ucraine si rifugiarono nella nostra patria dai bolscevichi. Una targa commemorativa sul muro di fronte all'Hotel Bristol di Tarnów lo ricorda da oltre un anno: "Questo edificio fu la sede degli alleati della Polonia nel 1920-1922: il Consiglio della Repubblica, il Governo e l'atamano in capo delle Forze Armate della Repubblica Popolare Ucraina, Symon Petljura". Il fratello dell'atamano, Oleksandr, ha poi prestato servizio nell'esercito polacco come ufficiale a contratto. Alcuni militari ucraini e georgiani hanno ricevuto contratti simili.

Il movimento prometeico è stato forte nella Repubblica tra le due guerre, sostenendo le aspirazioni di indipendenza delle società conquistate dalla Russia sovietica tra il 1918 e il 1921. "Finché numerose nazioni rimarranno sotto il giogo russo, non potremo guardare al futuro con serenità", ha dichiarato il maresciallo Józef Piłsudski, uno dei padri dell'indipendenza della Polonia dopo la Prima guerra mondiale.

Tuttavia, il patto diabolicamente di Adolf Hitler e Josif Stalin nell'agosto del 1939 portò all'Europa una catastrofe peggiore di quella del 1914-1918. E l'Unione Sovietica si mosse rapidamente per attuarlo. Innanzitutto, nel settembre 1939, insieme al Reich tedesco, invase la Polonia e si impadronì di metà del suo territorio. Nel corso dell'anno successivo, prese l'Istmo di Carelia dalla Finlandia, la Bessarabia e la Bucovina settentrionale dalla Romania e occupò interamente la Lituania, la Lettonia e l'Estonia. Alla fine della Seconda guerra mondiale, l'Armata Rossa si spinse fino all'Elba. Gran parte dell'Europa centrale e orientale cadde nella sfera d'influenza sovietica per diversi decenni.

Il crollo del sistema comunista permise alle nazioni soggiogate dall'URSS di tornare libere. Ma l'imperialismo russo sta risorgendo nella sua forma post-sovietica. In questa situazione, l'esercito polacco, rafforzato dagli acquisti di equipaggiamento degli ultimi anni, è il fondamento del fianco orientale della NATO. Inoltre, sostiene la Guardia di frontiera nella protezione del confine orientale dell'Unione europea contro gli attacchi ibridi di Russia e Bielorussia. Il britannico "The Observer" aveva già notato qualche anno fa: "La Polonia fa la guardia dell'Occidente contro la Russia. Di nuovo". Oggi queste parole sono ancora più attuali.

Karol Nawrocki

Karol Nawrocki, Президент Інституту національної пам'яті

Не вперше в нашій історії ми є щитом Європи

Сьогодні Польща є ключовою країною на східному фланзі НАТО, захисницею східних кордонів Європейського Союзу та місцем притулку для сотень тисяч українців, які втекли від російської агресії.

Згуркотом моторів на правий берег Вісли виїхали французькі «Leclerc» і американські «Abrams» у польських кольорах. У цьому місці – біля села Корженево – річка має понад триста метрів у ширину, але самохідні понтонні мости справлялися зі своїм призначенням на відмінно. Після переправи часу на відпочинок не було. Бійцям залишалося подолати кілька сотень кілометрів.

У таких разючих обставинах акредитовані журналісти та запрошені політики могли спостерігати за навчаннями Dragon-24 у березні цього року, які були частиною найбільших військових маневрів НАТО з часів холодної війни. Протягом двох з половиною тижнів 20 тисяч військових із Польщі, США, Франції, Великої Британії, Німеччини та інших країн тренувалися взаємодії на землі, морі, повітрі та в кіберпросторі. «Навчання Dragon-24 демонструють нашу готовність захищати територію Північноатлантичного альянсу», – сказав президент Республіки Польща Анджей Дуда, який за ними спостерігав.

«Східний фронт НАТО повинен триматися разом перед обличчям нападу Путіна на Україну», — не сумнівається американський генерал у відставці Філіп М. Брідлав, колишній верховний головнокомандувач силами Альянсу в Європі. Польща є ключовою в цьому пазлі – завдяки своєму розташуванню та потенціалу. Не вперше в історії.

Оплот Заходу

Увідомій книзі «Зіткнення цивілізацій і нова форма світового порядку» 1996 року американський політолог Семюель Хантінгтон виділив дев'ять сучасних цивілізацій. В Європі чітко домінують дві: західна, побудована на католицькому християнстві, а згодом також протестантському християнстві, і православна, центром якої сьогодні є Росія.

Погляд на карту показує, що Польща є однією із західних країн, яка знаходиться найдалше на схід. Століттями вона була охоронцем західного світу – і часто платила за це високу ціну.

У XIII столітті роздроблені польські землі тричі зазнавали монгольських набігів, що призводило до грабунку, демографічних втрат і перешкоджало об'єднанню держави. Період між 15 і 18 століттями приніс кілька війн між Польщею та Османською імперією і татарами, які її підтримували. У той час нашу країну називали оплотом християнства, бо, захищаючи власні кордони, вона працювала на безпеку всієї християнської Європи. Це яскраво продемонструвала Віденська битва 1683 року. Об'єднані польсько-царські війська під командуванням короля Яна III Собеського розбили могутню турецьку армію, яка облягала Відень. «Ми прийшли, побачили, і Бог переміг», — доповідав Собеський Папі Інокентію XI. Після цієї поразки Османська імперія так і не оговталася і відтоді перебувала в фазі оборони.

Тим часом Росія набирала все більшого значення, особливо з часів правління Петра I (1682–1725). Польща могла тривалий час протистояти новій загрозі зі сходу. Про це свідчать перемоги під Оршею (1514), Клушином (1610) та під час кількарічної боротьби між Стефаном Баторієм та Іваном Грозним (1577–1582). Проте вже XVIII століття стало для Речі Посполитої

великою кризою. Царська Росія зуміла спочатку поставити Польщу в залежність від себе, а потім – разом з Пруссією та Австрією – довести до її поділу та повного стертя з карти Європи.

Ось так впала держава, яка – порівняно з сусідніми абсолютними монархіями – виглядає дуже демократичною: з королем, обраним шляхтою на вільних виборах, місцевими зборами та довгою традицією толерантності, що робила можливим мирне співіснування поляків, литовців, русинів, а також євреїв, німців, вірменів, татарів та представників інших народів. Унікальна конституція 1791 року відмінює слово „свобода” за кожним відмінком. Є «особиста свобода», «громадянська свобода», а також свобода «всіх ритуалів і релігій».

Російський імперіалізм

Остаточний поділ Польщі в 1795 році започаткував – з перспективи її мешканців – довготривале рабство. Для поляків, які опинилися під владою царів, символами цього поневолення стали криваво придушені повстання, русифікація та виселення до Сибіру.

Смерть у 1796 році Катерини II – співучасниці всіх трьох поділів Польщі – не зупинила російської територіальної експансії. Навпаки, у XIX столітті царська держава захопила, серед іншого, Фінляндію, Бессарабію (що значною мірою відповідає території нинішньої Молдови) і закавказькі землі. Однак російські апетити пішли набагато далі. Так званий план Сазонова, оголошений після початку Першої світової війни, передбачав анексію Східної Пруссії та Східної Галичини. Пізніші вимоги дійшли навіть до Константинополя.

Більшовики, які прийшли до влади в Росії в 1917 році в результаті кривавої Жовтневої революції, офіційно проголосили благородне гасло самовизначення націй. Фактично вони замінили царський імперіалізм на ще гірший, принісши терор, руйнацію та поневолення в невідомих раніше масштабах.

Володимир Ленін і його товариші мріяли поширити Червону революцію на Німеччину, а на південно східному напрямку – на Італію. Проте перешкодою на цьому шляху була Польща, яка після Першої світової війни відбудовувала свою державність після тривалої неволі. «Крізь труп білої Польщі веде шлях до всесвітньої пожежі. [...] На Захід!» – писав командувач більшовицьким Західним фронтом Михайло Тухачевський у наказі своїм солдатам у липні 1920 року.

За безпечну Європу

Перемога польської армії над більшовиками у битві під Варшавою 1920 року – яку лорд Едгар Вінсент Д'Абернон назвав вісімнадцятою вирішальною битвою в історії світу – врятувала не лише щойно відроджену Польщу, а й Центральну Європу.

Не всім націям у той час вдалося здобути незалежність. Українська влада ховалася на нашій батьківщині від більшовиків. Пам'ятна дошка на стіні перед готелем «Брістоль» у Тарнові вже понад рік нагадує: «У 1920–1922 роках у цій будівлі розташовувалися союзники Польщі: Рада республіки, Уряд Отаман Збройних Сил УНР Симон Петлюра». Брат отамана Олександр згодом служив контрактником у Війську Польському. Подібні контракти отримали багато українських і грузинських військових.

У міжвоєнній Республіці Польща був сильним прометеївський рух, який підтримував

прагнення до незалежності суспільств, завойованих Радянською Росією в 1918–1921 роках. «Поки численні народи залишаються під російським ярмом, ми не можемо мирно дивитися в майбутнє», — сказав маршал Юзеф Пілсудський, один із батьків незалежності Польщі після Першої світової війни.

Однак диявольська угода Адольфа Гітлера та Йосипа Сталіна в серпні 1939 року принесла Європі гекатомбу, гіршу за ту з 1914–1918 років. Радянський Союз швидко почав його впроваджувати. Спочатку у вересні 1939 року разом з Німецьким Рейхом він напав на Польщу і захопив половину її території. Протягом наступного року він відібрав у Фінляндії Карельський перешийок, у Румунії — Бессарабію та Північну Буковину, а також повністю окупував Литву, Латвію та Естонію. Наприкінці Другої світової війни Червона армія дійшла до Ельби. Значна частина Центральної та Східної Європи на кілька десятиліть опинилася в радянській сфері впливу.

Падіння комуністичної системи дозволило народам, підкореним СРСР, відновити свободу. Але російський імперіалізм відроджується у своїй пострадянській формі. У цій ситуації Військо Польське, зміцнене завдяки закупівлям техніки в останні роки, є основою східного флангу НАТО. Військо також підтримує Прикордонну службу в захисті східного кордону Європейського Союзу від гібридних атак з боку Росії та Білорусі. Британський «The Observer» кілька років тому зазначав: «Польща охороняє Захід від Росії. Знову». Сьогодні ці слова ще більш актуальні.

Karol Nawrocki

Karol Nawrocki, глава Института национальной памяти

Не впервые в нашей истории мы являемся щитом Европы

Сегодня Польша является ключевой страной на восточном фланге НАТО, защитницей восточных границ Европейского Союза и убежищем для сотен тысяч украинцев, бежавших от российской агрессии.

Строхотом моторов на правый берег Вислы выехали французские Leclerc и американские Abrams в польских цветах. В этом месте – возле села Корженево – река имеет более трехсот метров в ширину, но самоходные понтонные мосты справлялись со своим предназначением на отлично. После переправы времени на отдых не было. Бойцам оставалось преодолеть несколько сотен километров.

В таких поразительных обстоятельствах аккредитованные журналисты и приглашенные политики могли наблюдать за учениями Dragon-24 в марте этого года, которые были частью крупнейших военных маневров НАТО со времен холодной войны. В течение двух с половиной недель 20 тысяч военных из Польши, США, Франции, Великобритании, Германии и других стран тренировались взаимодействия на земле, море, воздухе и в киберпространстве. «Обучение Dragon-24 демонстрируют нашу готовность защищать территорию Североатлантического альянса», – сказал наблюдавший за учениями президент Республики Польша Анджей Дуда.

«Восточный фронт НАТО должен держаться вместе перед лицом нападения Путина на Украину», — не сомневается американский генерал в отставке Филипп М. Бридлав, бывший верховный главнокомандующий силами Альянса в Европе. Польша является ключевой в этом

пазле - благодаря своему расположению и потенциалу. Н впервые в истории.

Оплот Запада

В известной книге «Столкновение цивилизаций и новая форма мирового порядка» 1996 года американский политолог Сэмюэль Хантингтон выделил девять современных цивилизаций. В Европе четко доминируют две: западная, построенная на католическом христианстве, а впоследствии также протестантском христианстве и православная, центром которой сегодня является Россия.

Взгляд на карту показывает, что Польша является одной из западных стран, которая находится дальше всего на восток. Веками она была телохранителем западного мира - и часто платила за это высокую цену.

В XIII веке раздробленные польские земли трижды терпели монгольские набеги, что приводило к грабежу, демографическим потерям и препятствовало объединению государства. Период между 15 и 18 веками принес несколько войн между Польшей и Османской империей и поддерживавшими ее татарами. В то время нашу страну называли оплотом христианства, потому что, защищая свои границы, она работала на безопасность всей христианской Европы. Это ярко продемонстрировало Венское сражение 1683 года. Объединенные польско-царские войска под командованием короля Яна III Собеского разбили мощную турецкую армию, облежавшую Вену. „Мы пришли, увидели, и Бог победил“, - докладывал Собеский Папе Иннокентию XI. После этого поражения Османская империя так и не пришла в себя и с тех пор находилась в фазе обороны.

Тем временем Россия набирала все большее значение, особенно со времен правления Петра I (1682-1725). Польша могла долгое время противостоять новой угрозе с востока. Об этом свидетельствуют победы под Оршей (1514), Клушином (1610) и во время борьбы между Стефаном Баторием и Иваном Грозным (1577-1582). Однако уже XVIII век стал для Речи Посполитой большим кризисом. Царская Россия сумела сначала поставить Польшу в зависимость от себя, а затем вместе с Пруссией и Австрией довести до ее разделения и полного исчезновения с карты Европы.

Вот так упало государство, которое - по сравнению с соседними абсолютными монархиями - выглядит очень демократичным: с королем, избранным шляхтой на свободных выборах, местными собраниями и долгой традицией толерантности, что делало возможным мирное сосуществование поляков, литовцев, русинов, а также евреев, армян, татар и представителей других народов. Уникальная конституция 1791 года отменяет слово „свобода“ по каждому падежу. Есть „личная свобода“, „гражданская свобода“, а также свобода „всех ритуалов и религий“.

Российский империализм

Окончательное разделение Польши в 1795 году положило начало - с перспективы ее жителей - долгого рабства. Для поляков, оказавшихся под властью царей, символами этого порабощения стали кроваво подавленные восстания, русификация и выселение в Сибирь.

Смерть в 1796 году Екатерины II - соучастницы всех трех разделов Польши - не остановила русской территориальной экспансии. Напротив, в XIX веке царское государство захватило, среди прочего, Финляндию, Бессарабию (в значительной степени соответствующую

территории нынешней Молдовы) и закавказские земли. Однако российские аппетиты пошли гораздо дальше. Так называемый план Сазонова, объявленный после начала Первой мировой войны, предусматривал аннексию Восточной Пруссии и Восточной Галиции. Более поздние требования дошли даже до Константинополя.

Большевики, пришедшие к власти в России в 1917 году в результате кровавой Октябрьской революции, официально провозгласили благородный лозунг самоопределения наций. Фактически они заменили царский империализм что-то ещё хуже, принеся террор, разрушение и порабощение в неизвестных ранее масштабах.

Владимир Ленин и его товарищи мечтали распространить Красную революцию на Германию, а на юго-восточном направлении – на Италию. Однако препятствием на этом пути была Польша, после Первой мировой войны отстраивавшая свою государственность после длительного порабощения. «Через труп белой Польши ведет путь к всемирному пожару. [...] На Запад!» – писал командующий большевистским Западным фронтом Михаил Тухачевский в приказе своим солдатам в июле 1920 года.

За безопасную Европу

Победа польской армии над большевиками в битве под Варшавой в 1920 году – которую лорд Эдгар Винсент Д’Абернон назвал восемнадцатой решающей битвой в истории мира – спасла не только возрожденную Польшу, но и Центральную Европу.

Не всем нациям в то время удалось обрести независимость. Украинские власти скрывались на нашей родине от большевиков. Памятная доска на стене перед гостиницей «Бристоль» в Тарнове уже более года напоминает: «В 1920–1922 годах в этом здании размещались союзники Польши: Совет республики, Правительство, Отаман Вооруженных Сил УНР Симон Петлюра». Брат отамана Александр со временем служил контрактником в Войске Польском. Подобные контракты получили многие украинские и грузинские военные.

В межвоенной Республике Польша было сильным прометеевское движение, поддерживавшее стремление к независимости обществ, завоеванных Советской Россией в 1918–1921 годах. «Пока многочисленные народы остаются под российским игом, мы не можем мирно смотреть в будущее», – сказал маршал Юзеф Пилсудский, один из отцов независимости Польши после Первой мировой войны.

Однако дьявольское соглашение Адольфа Гитлера и Иосифа Сталина в августе 1939 года принесло Европе гекатомбу, хуже той с 1914–1918 годов. Советский Союз быстро начал его внедрять. Сначала в сентябре 1939 г. вместе с Немецким Рейхом он напал на Польшу и захватил половину ее территории. В следующем году он отобрал у Финляндии Карельский перешеек, Румынию — Бессарабию и Северную Буковину, а также полностью оккупировал Литву, Латвию и Эстонию. В конце второй мировой войны Красная армия дошла до Эльбы. Значительная часть Центральной и Восточной Европы на несколько десятилетий очутилась в советской сфере влияния.

Падение коммунистической системы позволило народам, покоренным СССР, восстановить свободу. Но русский империализм возрождается в своей постсоветской форме. В этой ситуации Войско Польское, укрепленное благодаря закупкам техники в последние годы, является основой восточного фланга НАТО. Войско также поддерживает Пограничную службу по защите восточной границы Европейского Союза от гибридных атак со стороны

России и Беларуси. Британский The Observer несколько лет назад отмечал: «Польша охраняет Запад от России. Снова». Сегодня эти слова еще более актуальны.

Karol Nawrocki

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)